

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2022. ГОДИНУ**

САРАЈЕВО, ЈАНУАР 2023.

Садржај

Поглавље I. Уводна ријеч парламентарног војног повјерника БиХ.....	1
Поглавље II. Активности Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ.....	3
Одјељак А. Поступање по притужбама.....	3
1. Притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста.....	4
2. Притужбе у вези са пријемом по препоруци команданта у почетни чин подофицира.....	7
3. Притужбе које се односе на могућност постављења на виша формацијска мјеста.....	8
4. Вођење дисциплинског поступка.....	9
5. Остале притужбе.....	10
Одјељак Б. Пружање правне помоћи.....	12
Одјељак Ц. Најављене и ненајављене посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ.....	13
1. Најављена посјета Главној логистичкој бази - Команда логистике, Команда за подршку Оружаних снага БиХ.....	13
2. Најављена посјета Центру за противминско дјеловање и уништавања неексплодираних убојитих средстава (ЦПМД и УНУС) Команде за подршку Оружаних снага БиХ.....	15
3. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оперативне команде Оружаних снага БиХ.....	16
4. Најављене посјете Команди за обуку и доктрину и Центру за основну обуку Команде за подршку ОСБиХ.....	18
Поглавље III. Остале активности које је војни повјереник реализовао у 2022. години.....	21

ПОГЛАВЉЕ I.

УВОДНА РИЈЕЧ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БиХ

У складу са чланом 5. став (1) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), парламентарни војни повјереник Босне и Херцеговине (у даљем тексту: војни повјереник) подноси Парламентарној скупштини БиХ Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2022. годину.

Сходно члану 1. став (2) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, позиција војног повјереника успостављена је с циљем јачања владавине права, заштите људских права и слобода професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, како је то гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима у његовом додатку. Војни повјереник независно је тијело Парламентарне скупштине БиХ с надлежношћу за: а) истраживање специфичних питања по упутству Парламентарне скупштине БиХ и Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ. Упутства се могу издати само ако се питање не разматра у оквиру дјеловања Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, а војни повјереник може и сам затражити да Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ изда упутства за истраживање специфичних питања; б) предузимање активности на основу властите процјене када у обављању својих надлежности добије информације од чланова Парламентарне скупштине БиХ или разматрањем притужби војних лица и кадета, те на било који други начин уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода војних лица и кадета.

Правни оквир дјеловања војног повјереника дефинисан је чланом 1. став (3) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), у којем је наведено:

„На сва питања организације и управљања те друга питања значајна за рад војног повјереника чија је позиција успостављена овим законом и односа према правним и физичким лицима, у мјери у којој нису прописана овим законом, примјењују се Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине и Закон о управи.“

Сходно цитираној одредби, правни оквир дјеловања војног повјереника чине: Закон о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), Закон о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02, 102/09 и 72/17), те Пословник о раду парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 8/10).

Полазећи од става израженог у Препоруци Парламентарне скупштине Савјета Европе, број 1742/2006 (Људска права припадника Оружаних снага, чл. 2. и 4.) да су „...припадници оружаних снага грађани у униформи који морају уживати иста основна права, укључујући она у Европској конвенцији о људским правима и ревидираној Европској социјалној

повељи, и исту заштиту својих права и достојанства као сваки други грађанин у границама нужности војне службе“, војни повјереник је, дјелујући кроз притужбе професионалних војних лица и на основу посјета командама и јединицама Оружаних снага БиХ, настојао утицати на Министарство одбране БиХ и надлежне у систему Оружаних снага БиХ да приступе отклањању уочених кршења људских права.

Током извјештајног периода Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ имала је професионалну сарадњу са Министарством одбране БиХ, Заједничким штабом Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: Заједнички штаб ОСБиХ) и Генералним инспекторатом Министарства одбране БиХ (у даљем тексту: Генерални инспекторат). Такође, треба споменути и добру сарадњу са Институцијом омбудсмена за људска права БиХ која се остварује размјеном предмета сходно надлежности једне и друге институције за њихово рјешавање, а с циљем унапређења квалитета заштите људских права и слобода.

На крају, војни повјереник са задовољством истиче изузетну сарадњу са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност Парламентарне скупштине БиХ, те Заједничком комисијом за људска права Парламентарне скупштине БиХ.

Посебан сегмент рада војног повјереника у овом извјештајном периоду био је, осим рада на притужбама, превенирање поступака кроз институт пружања правне помоћи, те посредовање у правцу рјешавања неспоразума и отклањања уочених неправилности. Војни повјереник констатује да је Министарство одбране БиХ остварило значајан напредак у отклањању уочених пропуста, а посебно битна улога у том процесу јесте досљедно дјеловање Генералног инспектората МОБиХ у спровођењу истрага.

У овом извјештајном периоду интензивирани су најављене и ненајављене посјете, а циљ је био утврдити стање на терену последице укидања мјера забрана узрокованих пандемијом. Такође, интензивирани су и разговори са професионалним војним лицима, који су у сусрету са војним повјереником износили своје проблеме и незадовољства одређеним одлукама надлежних у Министарству одбране БиХ и Оружаних снага БиХ, а која су се углавном тичала статусних питања, ниских примања и напредовања у служби. Посебан позитиван ефекат у овом домену имала је измјена Закона о платама запослених у институцијама БиХ.

ПОГЛАВЉЕ II.

АКТИВНОСТИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одјељак А. Поступање по притужбама

У контексту спровођења парламентарне контроле рада и других питања у области заштите људских права и слобода у вези са војним лицима и кадетима у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, свако професионално војно лице или кадет у Оружаним снагама БиХ има право да непосредно контактира са војним повјереником, те да поднесе притужбу. У извјештајном периоду највећи број поступака и истрага отворен је на основу притужби професионалних војних лица (у даљем тексту: ПВЛ). Осим поступања по притужбама, војни повјереник овлашћен је да поступа по службеној дужности када у спровођењу својих надлежности добије информације или уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода професионалних војних лица и кадета.

Током 2022. године запримљен је мањи број притужби професионалних војних лица из два разлога:

1. обустављено је учешће припадника Оружаних снага БиХ у Мисији мира у Исламској Републици Авганистан,
2. превентивним дјеловањем у поступку праћења реализације конкурсне процедуре за пријем у Оружане снаге БиХ.

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ током 2022. године дјеловала је у 27 поступака покренутих по притужбама професионалних војних лица, те у 35 поступака покренутих по захтјеву за пружање правне помоћи, што је укупно 62 поступака¹.

У извјештајном периоду поступци по притужбама и захтјевима за пружање правне помоћи окончани су у 55 предмета, док је поступак у осталим предметима у току.

Током 2022. године највећи број поступака у Канцеларији војног повјереника БиХ вођен је у сљедећим областима:

1. притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста,
2. притужбе у вези са пријемом по препоруци команданта у почетни чин подофицира,
3. притужбе које се односе на могућност постављења на виша формацијска мјеста,

---

¹ У овом извјештајном периоду притужбе и захтјеви за правну помоћ су више биле усмјерене на системска рјешења, те су обухватале одређене групације ПВЛ, или су бак биле подносене од више лица, али су се обједињавале у јединствен поступак.

4. вођење дисциплинског поступка
5. остале притужбе.

1. Притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста

И у овом извјештајном периоду, као и ранијим, војни повјереник је указивао на чињеницу обавезне накнаде за ПВЛ-а која су, поред дужности својих формацијских мјеста, додатно обављала дужности других формацијских мјеста дуже од 30 дана на основу усмених наредби надређних. При томе за свој ангажман нису имали писмену наредбу, те сходно томе нису могли ни остварити накнаду у складу са чланом 64. став (2) Закона о служби у ОСБиХ.²

У образложењима одговорних из Министарства одбране БиХ истиче се да подносици притужбе не могу бити именовани за вршиоце дужности јер не испуњавају услове, па сходно томе и остварити припадајућу накнаду. Истиче се да подофицир не може бити именован за вршиоца дужности на формацијском мјесту официра, да се вршилац дужности може одредити за формацијско мјесто истог, непосредно вишег или нижег чина, али не може два чина више од личног чина. **Али неоспорна је чињеница да су сва ПВЛ, иако нису могла бити одређена за вршиоца дужности, на основу усмене наредбе, мјесецима, па и годинама обављају те дужности, а да им је при томе било ускраћено право на било какав вид накнаде или награде. Иако је предвиђено да се против одговорних лица која поступи мимо прописа у погледу именовања вршилаца дужности покрене дисциплински поступак, до сада ниједан дисциплински поступак није спроведен.**

Посебно се истиче предмет С.С., у вези с којим је војни повјереник издао Препоруку број: УП1/05/3-37-3-94/19 од 28. 02. 2020, која додатне послове другог радног мјеста без икакве накнаде обавља дуже од три године. У више наврата војни повјереник је тражио информације и инсистирао да се именованој додијели њено право, што су одговорни из Министарства одбране БиХ одбијали правдајући то административним процедурама. Министарство одбране БиХ изјаснило се да не може спровести Препоруку војног повјереника, у погледу постављења именоване за вршиоца дужности. Међутим, војни повјереник посебно наглашава да је у Препоруци истакао да војни повјереник не прејудицира нити одређује модел према којем ће се остварити финансијско право именоване у цјелокупном временском периоду у којем је обављала дужност, тим прије што за свој рад није добила било какав вид новчане награде, те се барем на тај начин валоризовао њен ангажман на пословима другог радног мјеста.

---

² Права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност, односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности, односно замјењивање траје више од 30 дана.

Међутим, дугогодишњи ставови војног повјереника у вези са предметним питањем потврђени су првостепеном Пресудом Суда БиХ, број: С1 3 П 039675 21³, те другостепеном Пресудом број: С1 3 П 039675 21 Гж, донесеним по тужби С.В. против Министарства одбране БиХ због ускраћивања исплате накнаде у складу са чланом 64. став (2) Закона о служби у ОСБиХ. У самом поступку као доказни материјал коришћени су и ставови војног повјереника које је суд цијенио релевантним приликом доношења пресуде у корист тужилаца.

У наставку дајемо кратку упоредну анализу између ставова војног повјереника датим у препорукама по притужбама у вези са предметним питањем, ставова Министарства одбране БиХ, те у коначници став Суда БиХ дат у наведеној пресуди.

Ставови војног повјереника:

- за остваривање права и накнаде у смислу члана 64. став (2), а за лица која нису обухваћена ставом (1) у погледу одређивања вршиоца дужности, јасно и недвосмислено је утврђено да се морају кумулативно испунити два услова:
  - а) да војно лице обавља дужност, односно замјењује одсутно војно лице, при чему је термин војно лице неутрално одређен и није дефинисан војном хијерархијом,
  - б) да замјењивање траје више од 30 дана непрекидно;
- неоспорно је утврђено да су подносиоци притужби **"стварно обављали дужности, послове и радне задатке другог радног мјеста"** поред свог основног формацијског мјеста, у трајању дужем од 30 дана;
- процедурална грешка која се огледа у непостојању наредбе о постављењу на дужност не смије бити препрека лицима која су заиста обављала одређену дужност, као што је случај код подносиоца притужби, за остваривање права која произлазе из таквог фактичког стања, посебно ако узмемо у обзир члан 17. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ („Службени гласник БиХ“, број 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12 и 41/16) према којем су **професионална војна лица дужна да извршавају наређења надлежних старјешина која су у вези са службом, осим наређења која имају обиљежја кривичног дјела.**
- **због пропуста надређених и непоштивања прописаних процедура које су услов за примјену члана 64. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ подносиоци притужбе трпе штету у погледу остваривања два круцијална права, и то:**
  - а) материјалних права у складу са пословима формацијског мјеста које професионално војно лице обавља, као и
  - б) нерачунање времена проведеног у чину на мјесту вршиоца дужности у случају када је постављен на формацијско мјесто које је вишег чина од личног, а што је важно за процес напредовања у професионалној војној служби;

---

³ Пресудом се тужена страна, Министарство одбране БиХ, обавезује да тужиоцу исплати разлику плате према коефицијенту формацијског мјеста чије је послове стварно обављао, за сав период обављања послова заједно са затезним каматама. Тужена се обавезује да на исплаћене нето плате по пресуди изврши обрачун и уплату обавезних доприноса и пореза у име и за рачун тужиоца, те да у надлежну пореску управу достави измијењене МИП обрасце за тужиоца. Тужена се обавезује на накнаду трошкова парничног поступка.

- војни повјереник је оспорио позивање Министарства одбране БиХ на застару потраживања плате и других примања формацијског мјеста које је ПВЛ додатно обављало сходно одредби Закона о раду у институцијама БиХ;

Ставови Министарства одбране БиХ:

- подносиоци притужби немају Наредбу о постављењу за вршиоца дужности, те се стога на њих не може примјенити члан 64. Закон о служби,
- вршиоци дужности морају испуњавати услове који су једнаки као и за постављење;
- у члану 138. став (4) Закона о служби у ОСБиХ дефинисано је да се за вршица дужности може одредити за формацијско мјесто истог, непосредно вишег чина односно непосредно нижег чина, а што је једнако прописано и Смјерницама за остваривање права професионалних војних лица на плату и друга примања по сонову члана 64. Закона о служби у ОСБиХ (подзаконски акт Министарства одбране БиХ);
- Министарство одбране БиХ не може донијети наредбу за одређивање вршиоца дужности за подносиоца притужбе јер је формацијско мјесто које је упражњено два чина више од личног чина именованог (именовани по усменој наредби надређеног 10 мјесеци обавља додатне послове истог упражњеног формацијског мјеста без икакве накнаде);
- наступила је застара потраживања на основу Закона о раду у институцијама БиХ.

Релевантни изводи из Пресуде Суда БиХ:

- одредбом члана 64. став (1) Закона о служби у ОСБиХ прописано је да вршиоцу дужности припадају плата и друга примања према формацијском мјесту на којем је обављао послове, ако обављање дужности траје више од 30 дана,
- утврђено је да је тужилац обављао дужност другог формацијског мјеста више од 30 дана, те му је тужена дужна исплатити разлику плате између коефицијента личног чина „старији водник I класе“ (1,35) и формацијског мјеста за које је предвиђен чин „мајор“ (2,25) за утужени период, у складу са чланом 14. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ,
- Одредбом члана 138 став (4) Закона о служби у ОСБиХ прописано је да се вршилац дужности може одредити за формацијско мјесто истог, непосредно вишег или непосредно нижег чина. У конкретној правној ствари није спорно да тужилац има лични чин „старији водник I класе“, а да је примио дужност формацијског мјеста за које је предвиђен чин „мајор“, више за три чина од чина којег има тужилац, али се тако поступање тужене (Министарства одбране БиХ) не може ставити на терет тужиоцу, нити тужилац може сносити посљедице таквог поступања тужене. Суд је става да се тужиоцу не могу ускратити права да оствари зараду према обављеном послу, а који је несумњиво вршио и обављао и то послове свог радног мјеста на које је распоређен, као и послове и радне задатке помоћника начелника штаба за персонал,
- поступање тужене противно императивној норми из члана 64. став (1) Закона о служби у ОСБиХ не може ускратити право тужиоца да оствари зараду према обављеном раду, а које је неумњиво радио уз сагласност команданта,
- неиздавање наредбе не умањује права тужиоца која произилазе из дужности које је тужилац обављао у спорном периоду поред својих редовних послова свог (подофицирског) радног мјеста. Наиме, обављање фактичког рада другог (официрског)

радног мјеста тужиоцу даје статус вршиоца дужности, јер је тужилац преузео дужност упражњеног формацијског мјеста;

- одлучујући о процесноправном приговору неблаговремености, Суд цијени да је он неоснован (...). У конкретној правној ствари не ради се о повреди права из радног односа, него се ради о новчаном потраживању, односно о исплати разлике плате и припадајућих доприноса тужиоцу за цијели период обављања послова другог формацијског мјеста, при чему апсолутна застара потраживања из радног односа наступа у року од три године од дана настанка потраживања,
- позивање тужене на примјену Смјерница, које могу служити само с циљем разраде законске одредбе, али не могу бити у супротности са императивном законском одредбом, због чега се не могу примјенити у конкретном случају,
- одредбом члана 3. став (1) тачка а) Закона о платама и накнадама запосленим у институцијама БиХ прописано је да ће се приликом одређивања износа плата и других накнада запосленим у институцијама БиХ поштовати принцип иста плата за исти или сличан посао.

Војни повјереник очекује да ће Министарство одбране БиХ коначно ово системско питање ријешити на правичан начин спрам војних лица која, извршавајући наредбе, одговорно обављају додатне послове других формацијских мјеста Такође, очекујемо да ће се приликом рјешавања у обзир узети сви изнесени ставови Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ, односно пресуде Суда БиХ по тужби С.В.

2. Притужбе у вези са пријемом по препоруци команданта у почетни чин подофицира

Парламентарном војном повјеренику БиХ обратила су се професионална војна лица у вези са спровођењем Одлуке Министарства одбране БиХ о пријему у војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ по препоруци команданта од 28. 09. 2022.

Наиме, у информацији достављеној војном повјеренику истакнуто је да је процес наводно заустављен, те да је старосна граница накнадном одлуком помјерена до 40 година за предлагање од стране команданта. Војни повјереник затражио је 25. 10. 2022. изјашњење од Министарства одбране БиХ у погледу истинитости навода, те појашњење због чега је процес накнадно заустављен.

Министарство одбране БиХ доставило је одговор актом број: 10-34-1-2166-7/22 од 01. 11. 2022. (запримљено у ПСБиХ 22. 11. 2022) у којем су дата сљедећа појашњења:

- на основу извршене анализе стања попуне команди и јединица ОСБиХ, а с циљем обезбјеђења оперативне готовости ОСБиХ и пружања истих могућности свим припадницима ОСБиХ, од ЗШОСБиХ иницирано је да се предложи да министар одбране донесе одлуку о занемаривању старосне границе за пријем путем препорука команданта Х класе подофицира и руковоаца,
- министар одбране БиХ донио је Одлуку, број: 10-34-1-2166-4/22 од 25. 10. 2022. о занемаривању старосне границе за пријем путем препоруке, а слиједом тога и Одлуку број: 10-34-1-2166-5/22 од 27. 10. 2022. о измјени Одлуке број: 10-34-1-2166-2/22 од 28. 09.

2022. (...). Наведеним измјенама регулисано је да командант може препоручити војно лице у чину војника које у вријеме упућивања на основну војну обуку, дана 19. 12. 2022, неће бити старије од година прописаних за престанак службе у Оружаним снагама БиХ. Ова измјена у складу је са чланом 10 став (2) тачка ф) алинеја 1) Правилника о пријему у војну службу („Службени гласник БиХ“, бр. 23/18, 42/21 и 54/22),

- процес пријема подофицира путем препоруке није заустављен већ је пружена иста могућност свим војницима, припадницима ОСБиХ, који испуњавају услове за пријем по препоруци и у вријеме упућивања на основну војну обуку неће бити старији од година прописаних за престанак службе у ОСБиХ, односно од 40 година живота.

С обзиром да су Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб ОСБиХ своје одлуке донијели позивајући се на обезбјеђивање оперативне готовости ОСБиХ, на што војни повјереник нема овлашћења да утиче, те како оне нису противне одредбама законских и подзаконских аката на снази, војни повјереник цијени да су пријаве професионалних војних лица по предметном питању неосноване.

Такође, Канцеларија војног повјереника БиХ није запримила нити једну притужбу професионалних војних лица која би упућивала на могућу дискриминацију у примјени наведених одлука, те је истрага по овом пријавама обустављена.

3. Притужбе које се односе на могућност постављења на виша формацијска мјеста

Парламентарном војном повјеренику БиХ обратили су се ПВЛ, указујући на системски проблем у вези са завршеним функционалним и специјалистичким усавршавањима неопходним за унапређење.

Имајући у виду чињеницу да у склопу Оружаних снага БиХ постоје специфичних занимања као што је ангажовање у војном оркестру и слично, затражена је информација од Министарства одбране БиХ да ли је свим професионалним војним лицима пружена једнака шанса за стручно усавршавање у погледу поштовања принципа једнаких могућности за напредовање у служби.

Министарство одбране БиХ доставило је одговор број: 10-34-3-323-42/22 у коме је истакнуто да је препознат системски проблем око немогућности извођења дијела едукација које су дефинисане у Правилнику о унапређењу ПВЛ у МО и ОСБиХ, а које су услов за унапређење у виши чин, те су преузете активности и наведени проблем је ријешен на начин да је израђен Правилник о измјенама и доупнама Правилника о унапређењу ПВЛ у МО и ОСБиХ, број: 10-02-3-1414-20/22 од 10. 08. 2022, који је ступио на снагу даном доношења.

Надаље, ПВЛ обраћала су се и у вези са разврставањем формацијских дужности на командне, руководне и остале дужности, а што се посебно односило на групације које нису разврстане у руководне дужности, иако су према опису задатака и нивоа одговорности требале бити. Усљед тог стања подносиоци притужби били су оштећени приликом бодовања на укупним листама успјешности, јер им значајан број бодова није додјељиван на име руководних дужности, а што се аутоматски одржавало на њихове могућности за напредовање и унапређење.

Након спроведених истрага, Заједнички штаб ОСБиХ доставио је информацију према којој је Министарство одбране БиХ донијело одлуку број: 10-03-15-65-18/22 од 21. 12. 2022. године

којом се одређене дужности које нису уврштене као руководне и командне сврстају у наведене групе, чиме су обухваћене и формацијска дужност подносиоца притужби, те ће се извршити бодовање у листама успјешности за сва лица која су била и која су постављена на наведене формацијске дужности од дана постављења на формацијску дужност.

4. Вођење дисциплинског поступка

У извјештајном периоду војни повјереник је у више наврата упућивао ургенције надлежним за окончање дисциплинског поступка по притужби ПВЛ Н.Н. Када је у питању вођење дисциплинског поступка, војни повјереник не упушта се у меритум предмета, из разлога што је учесницима дисциплинског поступак дат широк спектар правне заштите, те у том контексту војни повјереник изричито прати поштовање прописаних процедура. У конкретном случају првостепено дисциплинско рјешење је поништено, те је наложено понављање поступка, које је у току.

Такође, у једном предмету војни повјереник је издао Препоруку број: УП1/05/03-37-3-34/22 због погрешно утврђеног стварно надлежног органа за рјешавање по жалби у другом степену, којом је наложено:

- I. Обавезују се Министарство одбране БиХ да донесе измјене Рјешења број: 13-13-2-834-4/22 од 20. 06. 2022. у дијелу „Поука о правном лијеку“, у коме мора бити наведен стварно надлежни орган за рјешавање по жалби у другостепеном управном поступку, што је у конкретном случају Жалбено вијеће при Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 75/18).
- II. Рокови за подношење жалбе стварно надлежном другостепеном органу морају бити дефинисани од дана доношења измјене Рјешења.
- III. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб ОСБиХ обавијестиће војног повјереника без одгађања, а најкасније у року од 10 дана од пријема ове препоруке, о поступању по њој.

ПВЛ Б.М. обратио се војном повјеренику БиХ у вези са пружањем правне помоћи у погледу издатог Рјешења Министарства одбране БиХ о накнади штете.

Увидом у Рјешење број: 13-13-2-834-4/22 од 20. 06. 2022, те увидом у достављени Закључак Одбора државне службе за жалбе, број: 01-2-07-2-71/3-22 од 20. 10. 2022, војни повјереник констатује да је у поуци о правном лијеку погрешно наведена институција која одлучује по жалбама у другостепеном управном поступку.

С обзиром на наведено, те чињеницу да је именовани благовремено уложио жалбу, и то на начин како је наведено у поуци о правном лијеку, војни повјереник издаје ову препоруку уз обавезу да се изврши поврат у пређашње стање у погледу рокова за улагање жалбе и то од тренутка доношења измјене Рјешења број: 13-13-2-834-4/22 од 20. 06. 2022, како је наведено у тачкама I и II Препоруке.

Министарство одбране БиХ доставило је информацију број: 13-13-2-834-24/22 од 14. 11. 2022, у којој је истакнуто да је Министарство одбране БиХ поступило по Препоруци војног повјереника и донијело Закључак о исправци грешке у Рјешењу број: 13-13-2-834-23/22 од 09. 11. 2022.

5. Остале притужбе

Међу осталим притужбама које су биле предмет истрага војног повјереника истиче се притужба у вези с ангажовањем јединица Оружаних снага БиХ за помоћ цивилним структурама у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће.

Наиме, у притужби се наводи да се јединице Оружаних снага БиХ ангажују супротно одредбама чланова 5. и 12. Закона о одбрани БиХ, односно да се ове одредбе примјењују селективно. Посебно се истиче да се „подобним општинама одобрава ангажовање инжењеријских јединица без одлуке Предсједништва БиХ и без икаквих критеријума. Тако се за поједине општине сваке године одобрава ангажовање инжењеријских јединица без обзира што није било природне или друге несреће па испада да су оружане снаге задужене за одржавање локалних путева у појединим општинама“.

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ, на изнесене наводе, затражила је изјашњење Министарства одбране БиХ, те Заједничког штаба ОСБиХ.

Министарство одбране БиХ, у свом одговору од 17. 05. 2022, акт број: 06-50-1349-2/22, истакло је да се „Оружане снаге БиХ не ангажују супротно одредбама члана 5. и 12. Закона о одбрани БиХ, нити се наведене одредбе примјњују селективно. Оружане снаге БиХ не користе се у политичке сврхе нити за активности политичких странака, а свако ангажовање ОСБиХ за помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће одобрава Предсједништво БиХ“.

Такође, у одговору је истакнуто да се ангажовање инжењеријских јединица ОСБиХ, у склопу цивилно-војне сарадње, врши и кроз планове обука ових јединица, а у сврху смањења трошкова обука и рационалног коришћења средстава. Уз одговор Министарство одбране БиХ доставило је и преглед ангажовања инжењеријских јединица ОСБиХ током 2020. и 2021. исказано кроз табеларне прегледе.

Заједнички штаб ОСБиХ у свом одговору број: 16-05-03-28-341-41/22 од 17. 05. 2022. дао је појашњење о начину и условима ангажовања инжењеријских јединица БиХ, те истакао да се оне ангажују на основу одлука Министарства одбране БиХ.

И у овом извјештајном периоду војни повјереник је на почетку нове гријне сезоне за 2022/23, а имајући у виду раније тешкоће у вези са гријањем у касарнама ОСБиХ, затражио од Министарства одбране БиХ и Заједничког штаба ОСБиХ информацију о предузетим активностима у правцу осигурања гријања јединицама ОСБиХ.

Наиме, раније тешкоће које су утврђене обрађене су у Извјештају о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2021. годину, који је усвојила Парламентарна скупштина БиХ, а потом је он достављен Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ на знање и поступање.

Подсјећамо, притужбе су се односиле на више локација ОСБиХ, а односиле су се на недостатак сировина за гријање, не сервисирање термо-енергетских постројења, и друге узроке, а који су према достављеним информацијама отклоњени.

Канцеларија војног повјереника БиХ, ради провјере тренутног стања, затражила је информацију о томе да ли су отклоњени сви уочени недостаци за нормалан почетак гријне сезоне на свим локацијама ОСБиХ, те да ли је набављена довољна количина енергената.

У достављеним информацијама истакнуто је да је извршена цјелокупна испорука мазута, лож-уља, течног нафтног плина, док је испорука цјелокупних количина мрког угља у току и биће извршена до почетка гријне сезоне. Све локације које користе наведене енергенте су проценутално попуњене сходно расположивим складишним капацитетима. Складишни капацитети течним нафтним гасом су 100% попуњени. Због поремећаја тржишних цијена огревног дрвета првобитна процедура јавне набавке је обустављена због незаинтересованости добављача. Нови поступци су покренути половином септембра 2022. Такође, због поремећаја цијена на тржишта у септембру су обновљени поступци набавке пелета за локације које примарно користе овај енергент.

Једина локација унутар ОСБиХ која ће ући у гријну сезону без могућности адекватног загријавања јесте касарна "Адил Беших" у Бихаћу, јер је котловима на овој локацији истекао експлоатациони вијек и потребно је замијенити минимално један котло. Такође, проблеми су евидентирани и на локацијама у Пазарићу, Добоју, Бањалуци и Билећи на којима треба обезбиједити капитална финансијска средства за изградњу нових котловница са пратећом опремом и инсталацијама.

На крају истичемо да су се остале притужбе углавном односиле на статусна питања ПВЛ, учествовање на додатним едукацијама и курсевима, те могућност продужења уговора у професионалној војној служби.

Одјељак Б. Пружање правне помоћи

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ је током извјештајног периода запримила 35 захтјева за пружање правне помоћи, у ситуацијама када професионална војна лица нису жељела поднијети притужбу, већ су само тражили тумачење одређеног прописа, правни савјет или стручну помоћ приликом рјешавања одређених статусних питања.

Наиме, путем института посредовања, војни повјереник настојао је да се евентуални проблеми сагледају и покушају ријешити на нивоу матичних јединица. Такође, у разговору са професионалним војним лицима војни повјереник је, кад год је било могуће, пружајући правну помоћ, утицао на отклањање евентуалних неправилности, а све с циљем заштите права с једне стране, те креирања повољнијих услова рада у радним срединама, с друге стране.

У извјештајном периоду највећи број случајева правне помоћи евидентиран је у сљедећим областима:

- молбе за премјештај на нове позиције због болести или породичних потреба,
- пријаве могућег мобинга и узнемиравања,
- нарушени међуљудски односи у радном окружењу,
- неправилности при поступку оцјењивања,
- могућности продужења професионалне војне службе након стицања услова за пензионисање,
- дисциплински поступак,
- остваривање права из радних односа,
- правна помоћ приликом пријема у Оружане снаге БиХ или напредовању у служби,
- премјештај/прекоманда професионалног војног лица,
- питања из домена примјене Правилника о професионалном развоју и управљању каријером у МО и ОСБиХ,
- тумачење правних прописа.

На све захтјеве за правном помоћи Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ одговорила је благовремено и пружила потребну правну и стручну помоћ. У том процесу војни повјереник остварио је контакт са свим надлежним за рјешавање конкретних проблема, односно пружање потребне помоћи, те о потреби скренуо пажњу на евентуалне пропусте који су почињени, при чему је дата могућност да се оне отклоне.

Одјељак Ц. Најављене и ненајављене посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ

У складу са чланом 4. тачка ф) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), војни повјереник има овлашћење да у било којем тренутку најављено или ненајављено посјети јединице и команде Оружаних снага БиХ и организационе јединице Министарства одбране БиХ. Војни повјереник настоји да у дискусији и разговору са професионалним војним лицима као и обиласком локација и простора у којима бораве или их користе за потребе службе процијени стање људских права и слобода и на основу тога утврди правце свог дјеловања.

Током 2022. године војни повјереник реализовао је 16 најављених и ненајављених посјета касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, а преглед неких од посјета, као и тешкоће с којима се суочавају ПВЛ наводимо у наставку.

1. Најављена посјета Главној логистичкој бази - Команда логистике, Команде за подршку Оружаних снага БиХ

Војни повјереник је 15. 03. 2022, заједно са генералним инспектором Министарства одбране БиХ, боравио у најављеној посјети Главној логистичкој бази - Команда логистике, Команда за подршку Оружаних снага БиХ касарна "Бутиле", Сарајево.

Током посјете утврђено је да је у области персонала стање следеће:

1. попуњеност јединице је 87,38, односно 367 ПВЛ, од предвиђених 420 формацијских мјеста,
2. тренутно је упражњено 53 формацијска мјеста, од чега 10 официра, 12 подофицира, 8 војника, те 23 цивилна лица,
3. посебно је изражен проблем са попуњавањем мјеста за руководе класе 3 и 4, затим официра за одржавање и инфраструктуру, те проблеми са ОР5 и ОФО-ОФ1 техничке, интендантске и саобраћајне службе,
4. представник радионице за одржавање и уништавање МиМЕС-а изнио је проблем рада са опасним материјама цивилних лица на локацијама који немају статус професионалних војних лица, а подједнако са ПВЛ обављају исте послове са опасним материјама у склопу разврставања, делаборације и уништавања МиМЕС-а, при чему немају посебну новчану накнаду за такву врсту посла, коју имају ПВЛ. На овај проблем војни повјереник је до сада више пута указивао надлежним за његово рјешавање.

Основни задаци и мисија јединице су:

1. организовање и извођење логистичких операција вишег нивоа логистичке подршке, и то: снабдијевања и одржавања материјалних средстава, транспорта, одржавање објеката и инфраструктуре, логистичких услуга и санитарско-ветеринарске подршке команди и јединица ОСБиХ;

2. обезбјеђивање услова за функционисање живота и рада на локацијама у надлежности Главне логистичке базе,
3. извођење операција са МиМЕС-ом;
4. реализација стручно-специјалистичке обуке,
5. организација физичког обезбјеђења на локацијама у надлежности Главне логистичке базе;
6. помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће;
7. обезбјеђење логистичке подршке.

У вези са питањем организационе структуре Главне логистичке базе предочен је размјештај јединица, чета и радионице, преглед перспективних и неперспективних локација, те удаљеност локација од команде.

Када је ријеч о логистици, током посјете је истакнуто да је процес расхоровања стална активност, а мјере дезинфекције и дератизације редовно се извршавају у складу са наређењима претпостављене команде.

Посебан проблем, који је војни повјереник евидентирао и током ранијих посјета овој локацији, јесте продаја отпада. Наиме, 108 моторних возила је расхоровано и претворено у аутомобилски отпад, те је у току предаја купцу. Остале количине отпада су пријављене и чека се расписивање тендера за њихову продају. На овој локацији, чишћењем круга, пронађено је, разврстано и извагано укупно 34 тоне отпада, а на локацији касарне "Рајловац" 8 тона.

Током посјете истакнуто је да се у сегменту материјално-финансијског пословања врши стална контрола материјалне и финансијске документације, контрола и унос података за обрачун плата, те контрола за испоручену робу и услуге од достављача.

Када су у питању тешкоће које се евидентирају на локацији, те приједлози за њихово рјешавање, истичемо:

1. проблеми са расхоровањем, при чему је нужно убрзати процес продаје свих врста отпада. Ради се о отпаду добијеном у процесу демилитаризације М, на локацијама Високо, ХКГ, Рабић и Крчмарице у количини од преко 6500 хиљада тона, остали отпад од 464 тона, те 150201,47 литара МБ-98 расхорованог на локацији Челебићи,
2. тешкоће у процесима спровођења обука због недоступности људства, а приједлог је да Оперативна команда пружи помоћ у обезбјеђењу локација,
3. предаја локације Црна Ријека, у чему је потребна координација Министарства одбране БиХ и Владе Републике Српске,
4. тешкоће у вези са донацијама и поступања у складу са инструкцијом Министарства одбране БиХ,
5. проблеми у области одржавања, при чему се истиче проблем превелике заступљености линије 4 уз смањење линија 2 и 3, непостојање адекватних уговора за снабдијевање резервним дијеловима, а уговори за линију 4 не обухватају све врсте и типове возила,
6. дуготрајан проблем су и одводни канали на локацији Бутиле, при чему се евидентира појава фекалија од времена изградње аутопута,

7. одржавање противпожарне опреме и громобранских инсталација,
8. оправка хидрантске мреже и система видео-надзора,
9. непостојање посебне личне формације за стратешка и перспективна складишта,
10. формацијом није предвиђен довољан број људства за извршавање великог броја задатака који се реализују на локацијама у надлежности Главе логистичке базе.

Након посјете војни повјереник констатује да је безбједност на локацији, упркос бројним тешкоћама, на високом нивоу. Такође, сви процеси операција и обука се професионално извршавају.

У односу на претходну посјету, војни повјереник посебно значајним сматра активности јединице на уредном складиштењу отпада, који је сортиран, сложен, ограђен и спреман за продају.

Моторна возила на локацији су уредна, исправна и функционална.

Круг касарне је уредан, радови на водоводној мрежи су у току и уз претходне активности потрошња воде стављена је под контролу.

2. Најављена посјета Центру за противминско дјеловање и уништавање неексплодираних убојитих средстава (ЦПМД и УНУС) Команде за подршку Оружаних снага БиХ

Војни повјереник је 11. 04. 2022. са сарадницима боравио у најављеној посјети Центру за противминско дјеловање и уништавања неексплодираних убојитих средстава (ЦПМД и УНУС) Команде за подршку Оружаних снага БиХ, касарна "Рајловац", Сарајево.

Приликом посјете одржан је информативни брифинг када је презентована мисија, организационо-формацијска структура, реализовани задаци, те сарадња и капацитети Центра.

Током брифинга истакнуто је да је мисија Центра планирање, стандардизација, организација и извођење специјалистичке обуке, курсева и семинара у складу са националним стандардима УН, ЕУ, НАТО-а и других међународних организација, за лица која ће учествовати у заједничким деминерским операцијама. Такође, у оквиру мисије Центра је координација и сарадња из области хуманитарног деминирања, ЕОД-а (експлозивно убојита средства), запречавања и војног деминирања са другим међународним центрима за уклањање мина.

Међу основним задацима мисије Центра, осим спровођења специјалистичких обука, издвајају се и развијање стандарда за обуку за експлозивно убојита средства, стандарди за хуманитарно деминирање, те обучавања полазника ЕОД обуке у препознавању, идентификацији и процедурама уклањања и уништавања експлозивних средстава у складу са развијеним стандардима.

Током посјете предочена је организацијско-формацијска структура Центра, те развој и историјат Центра од ентитетских војски до успостављања ЦПМД и УНУС Оружаних снага БиХ.

У сегменту обука Центар организује и спроводи обуке из области хуманитарног деминирања и обуке из области ЕОД-а, и то за потребе ОСБиХ, БХМАК-а, као и за потребе полицијских и других безбједносних агенција у Босни и Херцеговини.

Битно је истаћи да у оквиру Оружаних снага БиХ Деминерски батаљон има акредитације за хуманитарно деминирање по методама (мануелно деминирање, механичка припрема земљишта, прегирање) и по садржају специфичних дјелатности (чишћење тла, чишћење објеката, техничко извиђање и чишћење касетне муниције). Такође, има и акредитацију за упозоравање на опасности од мина, те спровођење обука укључујући и обуку о примјени противминских стандарда УН. Истовремено, Центар има акредитације БХМАК-а за извођење обука за све наведене активности.

Центар организује и спроводи 14 обука из области хуманитарног деминирања, те пет из области ЕОД-а. У периоду од 2016. до 2022. године Центар је реализовао 39 обука на којима је учествовало 818 полазника, и то 607 полазника из ОСБиХ, 69 полазника оружаних снага других земаља, те 142 полазника других деминерских организација.

Дакле, током посјете, руководство Центра упознало је војног повјереника са реализованим задацима у претходном периоду у погледу подршке обукама јединицама ОСБиХ и другим институцијама, потом условима смјештаја и боравка на локацији, те наставним капацитетима у погледу учионица и амфитеатра.

Војни повјереник и генерални инспектор МОБиХ обишли су просторије са експонатима, те су имали прилику да присуствују и практичној обуци на полигонима гдје је уприличен и разговор са професионалним војним лицима на свим локалитетима извођења обука.

Посебно се истиче значај међународне сарадње Центра у погледу изграђених капацитета пружања услуга обука, при чему је залагање и рад руководства Центра и инструктора препознат и оцијењен највишим оцјенама.

Војни повјереник очекује да ће се убудуће посветити већа пажња Центру кроз већу подршку надлежних, јер се ради о важној организационој јединици у оквиру Оружаних снага БиХ која је својим досадашњим радом изградила значајан кредибилитет.

3. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оперативне команде Оружаних снага БиХ

Војни повјереник је 20. 04. 2022, заједно са генералним инспектором Министарства одбране БиХ, боравио у најављеној посјети Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оперативне команде Оружаних снага БиХ, касарна "Рајловац", Сарајево.

Приликом посјете одржан је информативни брифинг те је презентована мисија и листа основних задатака мисије, организационо-формацијска структура, стање персонала, тешкоће, а такође је уприличен и обилазак батаљона, простора и хангара, те обављен разговор са преставницима Бригаде и батаљона.

Током брифинга посебан акценат стављен је на стање персонала, прије свега због специфичних занимања који су везани за ову бригаду, те на чињеницу да занављање персонала не прати динамику отпуста. Тренутно су у бригади упражњена 182 формацијска мјеста, од чега 101 официр, 48 подофицира, 18 војника и 15 цивилних лица.

Старосна структура професионалних војних лица у Бригади повећава се, на што се скретала пажња дуги низ година, а процес школовања нових кадрова у иностранству је дуготрајан процес. Тако је, примјера ради, за категорију летача техничара потребно око пет година оспособљавања за рад, па се рјешавање овог питања већ сада намеће као приоритетно за будући нормалан рад и функционисање Бригаде.

Сходно наведеном, може се закључити да су посебно отежавајуће околности у раду Бригаде постављење професионалних војних лица за један или два чина ниже дужи временски период, учестали захтјеви за промјену личног ВЕС-а, одлив кадрова из Бригаде, старсона структура персонала, те потреба за школовањем кадрова свих специјалности.

Као системски проблем истиче се неуједначен модел примјене Одлуке Савјета министара БиХ о накнадама за превоз од команде Бригаде и других команди и јединица у ОСБиХ и МОБиХ, па се тако за исте релације утврђују различите накнаде, што оправдано изазива незадовољство међу професионалним војним лицима у Бригади.

Такође, међу тешкоћама у погледу нормалног функционисања бригаде издвајају се и низак степен оперативности хеликоптера свих платформи, кашњење у реализацији плана набавки, календарска и технолошка застарјелост хеликоптера свих платформи, проблеми са набавком и ремонтом дијелова за хеликоптере УХ-1Х, те застарјелост материјално-техничких средстава.

Војни повјереник сматра да је овој бригади неопходно обезбиједити сва потребна средства и опрему за рад, те приоритетно приступити обуци нових кадрова како би се стање персонала поправило с циљем оптималног функционисања Бригаде. Евидентно је да се ради о добро организованог Бригади, која и са лимитираним ресурсима крајње професионално обавља повјерене задатке.

На крају посјете војни повјереник и генерални инспектор МОБиХ обишли су Комисију за пријем професионалних војних лица у категорију подофицира која је спроводила тестирање, те је обављен разговор са двије групе кандидата.

4. Најављене посјете Команди за обуку и доктрину и Центру за основну обуку Команде за подршку ОСБиХ

Војни повјереник је два пута, и то 31. 05. 2022. и 16. 11. 2022, заједно са генералним инспектором Министарства одбране БиХ, боравио у најављеној посјети Команди за обуку и доктрину (Коид) Команде за подршку ОСБиХ у Травнику, те 16. 11. 2022. у најављеној посјети Центру за основну обуку у Пазарићу (у даљем тексту: ЦОО Пазарић), који је у саставу Команде за обуку и доктрину.

Приликом посјета одржани су информативни брифинзи, када је презентована мисија, структура, персонална попуњеност, реализовани задаци, те тешкоће у раду КОид-а.

Током брифинга истакнуто је да је мисија КОид-а да пружа подршку у планирању обуке ОСБиХ, изводећи основну, колективну и институционалну обуку. Такође, овај процес укључује и процјену обучености појединаца, команди и јединица у центрима и на полигонима за обуку, развој доктрине, успостављање система научених лекција, те израду приједлога модернизације ОСБиХ, с циљем постизања интероперабилности и компатибилности команди и јединица ОСБиХ у извршавању њихових мисија.

У погледу персоналне попуњености, истакнуто је да је по формацији планирано 769 особа, док је тренутно попуњено 619 формацијских мјеста, а непопуњено 150 мјеста или 19,6%. Удио жена у укупном броју попуњених мјеста је 7,91% укључујући и цивилна лица, док је укупан број жена у униформисаном дијелу 6,4%. При томе је 7,2% жена у чину официра, 4,5% у чину подофицира, 7,1% у чину војника, док је 50% жена међу цивилима ангажованим у овој команди.

Војни повјереник констатује да је ниво непопуњених формацијских мјеста забрињавајући, при чему је овај број од посјете, која је реализована у мају 2022. године, у опадању. Тако када се упореде бројеви, непопуњеност је са 116 мјеста повећана на 150, односно са 15% на 19,6%. Такође, евидентан је и пад броја жена у официрским и подофицирским чиновима, док је тај број повећан у категорији војника, те цивилних лица на раду у ОСБиХ.

С аспекта тешкоћа које у значајној мјери отежавају извршавање мисије и задатака КОид-а, посебно се истичу:

- учестали захтјеви за скраћивање обука и курсева,
- спровођење непланских активности,
- недоследности при упућивању на обуке у погледу прекобројности војника на курсевима страних језика, као и у погледу упућивања неадекватног персонала, што се посебно односи на ниже личне чинове у односу на потребне,
- непланска и неадекватна логистичка подршка: план потреба и план набавки нису усклађени, недовољно улагање у унапређење инфраструктуре, те недовољно ресурси у погледу хране, униформи, канцеларијског материјала и сл.,
- те посебно, као што је већ истакнуто, проблеми са персоналом попуњеношћу, при чему је изражен и проблем прекомјерног броја упућивања за вршиоце дужности, те неријешен статус полазника основних курсева.

Истакнуте тешкоће су забрињавајуће, с њима се руководство КОиД-а свакодневно сусреће у процесу извршавања редовних активности, а њихово рјешење зависи од виших нивоа командовања и руковођења. С правом се поставља питање како да се уз сва ограничења и стално настојање да се премосте све тешкоће одржи потребан квалитет обуке професионалних војних лица.

Током посјета војни повјереник и генерални инспектор презентовали су активности институција које представљају, обишли трепезаријски простор, те обавили разговор са полазницима курса за официре ОСБиХ. Такође, посјетили су и Центар за професионални развој, те обавили разговор са полазницима командно-штабног курса и осталим професионалним војним лицима на локацији.

Војни повјереник, на основу свих чињеница утврђених током посјете, констатује да је КОиД изузетно добро организовани дио ОСБиХ са низом идеја и иницијатива, а све с циљем унапређења процеса обука и усавршавања професионалних војних лица у складу са савременим стандардима.

Ове активности су свакако процес улагања у будућност и припрема професионалних војних лица за одговорну и крајње професионалну службу у оквиру ОСБиХ.

У склопу посјете ЦОО Пазарић издвајамо да је мисија ЦОО-а организовање и извођење основне војне обуке са кандидатима за пријем у Оружане снаге БиХ с циљем постизања и овладавања основним војничким вјештинама ниво 1, те обука полазника Примарног курса за развој вођа. У периоду од 20. 08. 2007. до 01. 11. 2022. наведене обуке прошло је 7314 кандидата.

У погледу персоналне попуњености, истакнуто је да су по формацији планиране 133 особе, док је тренутно попуњено 105 формацијских мјеста или 79%.

Међу реализованим активностима током 2022. године издвајају се примарни курсеви за развој вођа које су похађали 113 полазника, основна војне обуке кандидата за официре – фаза I, официре специјалисте, подофицире специјалисте, те војнике.

Посебан сегмент занимања војног повјереника током посјете били су услови живота и рада професионалних војних лица и полазника обука на овој локацији. Након обиласка просторија војни повјереник констатује да у домену смјештајних капацитета у спаваоницама треба што прије извршити измјене дотрајалих спужви за кревете, те дотрајалих ћебади, јастука и постељине, а што је тешкоћа с којом се већ дуже вријеме сусрећу професионална војна лица и на другим локацијама.

Обуке кандидата на локацији изводе се у учионицама са застарјелом опремом (графоскоп, дотрајале табле, клупе и столице), а само двије учионице располажу пројекторима. Охрабрује чињеница да ће до краја године бити успостављена једна мултифункционална учионица.

На локацији је гријање у функцији, те је испоручена довољна количина енергената за гријну сезону 2022/2023, што је у односу на раније периоде значајан искорак у креирању повољних услова за рад и боравак професионалних војних лица на локацији, те кандидата на обуци.

На крају, као кључни проблеми које је неопходно уклонити за оптималан рад ЦОО-а Пазарић истиче се следеће:

1. извршити персоналну попуну ЦОО-а на више од 85% од планираних формацијских мјеста;
2. успоставити видео-надзор, адекватне магацине за складиштење, те њихову заштиту;
3. планирати да обезбјеђење локације врше друге јединице током основне обуке војника или да кандидати на обуци обезбјеђују локацију након квалификационог бојевог гађања и полагања заклетве;
4. осигурати снабјевање материјалних средстава класе I и IX за извршење задате мисије;
5. подржати реализацију израђених пројеката за унапређење живота кандидата на обуци;
6. успоставити објекте за слободне активности кандидата на обуци, што укључује и успоставу кантине;
7. предвидјети плаћање партиципације за употребу стрелишта;
8. опремање амбуланте и склапање уговора с апотекама ради осигурања лијекова;
9. омогућити командантима непосредну сарадњу са локалном заједницом.

ПОГЛАВЉЕ III.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК РЕАЛИЗОВАО У 2022. ГОДИНИ

С циљем потпуног информисања о активностима Канцеларије током 2022. године, наводимо податке о састанцима војног повјереника, посјетама касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, те остале активности које су предузимане с циљем обављања парламентарне контроле рада, с једне стране, а уједно извршавања законских овлашћења, с друге стране.

Дакле, осим рада по притужбама, што је примарни задатак војног повјереника, током 2022. године реализован је низ других активности, а чији преглед дајемо хронолошки у наставку.

Јануар 2022.

- 11. 01. 2022. војни повјереник примио у опрштајну посјету команданта ЕУФОР-а Александра Плацера;
- 12. 01. 2022 војни повјереник присуствовао божићном пријему у Бањој Луци у организацији Министарства одбране БиХ.

Фебруар 2022.

- 01. 02. 2022. радни састанак војног повјереника са представницима Центра за безбједносне студије БиХ;
- 24. 02. 2022. учешће и присуство на годишњој конференцији о обуци у ОСБиХ у Сарајеву.

Март 2022.

- 09. 03. 2022. посјета представника Женевског центра за управљање безбједносним сектором (DCAF) Канцеларији парламентарног војног повјереника БиХ;
- 10. 03. 2022. учешће и присуство војног повјереника годишњој конференцији Министарства одбране БиХ о управљању персоналом;
- 15. 03. 2022. радна и теренска посјета војног повјереника Главној логистичкој бази у Бутилима;
- 17. 03. 2022. војни повјереник присуствовао церемонији завршетка пројекта SAFE – UP, те потписивању уговора између ОЕБС-а и Министарства одбране БиХ о донацији средстава;

- 22. 03. 2022. радни састанак са војним аташеима акредитованим у Босни и Херцеговини – активности Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ и војног повјереника;
- 23. 03. 2022. радна посјета војног повјереника Бригади тактичке подршке у Рајловцу;
- 30. 03. 2022. радна посјета војног повјереника БиХ 4. пјешадијској бригади у Чапљини;
- 31. 03. 2022. радна посјета војног повјереника 2. пјешадијском батаљону 4. пјешадијске бригаде у Билећи.

Април 2022.

- 11. 04. 2022. посјета војног повјереника Центру за противминско дјеловање и уништавања неексплодираних убојитих средстава (ЦПМД и УНУС) у Рајловцу;
- 15. 04. 2022. присуство војног повјереника пуковској прослави – 2. пјешадијски ПУК ОСБиХ;
- 19. 04. 2022. наступна посјета делегације Штаба НАТО-а у БиХ – командант бригадна генералица Памела Мекгах;
- 20. 04. 2022. радна посјета војног повјереника Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране у Рајловцу.

Мај 2022.

- 12. 05. 2022. присуство војног повјереника свечаној академији – 30 година ВРС;
- 15. 05. 2022. присуство војног повјереника обиљежавању дана 3. пјешадијског (РС) пука у касарни „Козара“, Бања Лука;
- 24. 05. 2022. учешће војног повјереника на 16. годишњој конференцији Генералног инспектората МОБиХ и инспектора у командама и јединицама ОСБиХ у Сарајеву;
- 31. 05. 2022. посјета војног повјереника Команди за обуку и доктрину ОСБиХ у Травнику.

Јуни 2022.

- 06. 06. 2022. радни састанак војног повјереника са предстваницима Комитета за одбрану и безбједност Словачке Републике;
- 07. 06. 2022. присуство састанку Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ и Делегације Парламентарне скупштине БиХ у ПСНАТО-у са представницима Штаба НАТО-а у Сарајеву;
- 13. 06. 2022. присуство војног повјереника отварању првог објекта по стандардима родне равноправности – касарна „Мика Боснић“ на Мањачи, Бања Лука;

- 22. 06. 2022. посјета чланова Парламентарне комисије за савезну војску Републике Аустрије и представника Парламента Републике Аустрије Канцеларији парламентарног војног повјереника БиХ;
- 28. 06. 2022. присуство обиљежавању крсне славе ВРС и 3. пјешадијског (РС) пука ОСБиХ – манастир „Гомионица“, Бања Лука;
- 30. 06. 2022. посјета Канцеларији парламентарног војног повјереника БиХ Тиму за изградњу интрнитета и израду приручника о малом и лако наоружању НАТО BISALE;

Јули 2022.

- 07. 07. 2022. присуство војног повјереника обиљежавању Курбан-бајрама – пријем у Министарству одбране БиХ.

Септембар 2022.

- 21. 09. 2022. присуство војног повјереника војној вјежби ОСБиХ – Мањача, Бања Лука;
- 23. 09. 2022. пријем и разговор војног повјереника са представницима Амбасаде Републике Аустрије у Босни и Херцеговини и представником Националне војне академије Републике Аустрије;
- 26 – 28. 09. 2022. учешће војног повјереника на радионици за изградњу интегритета и борбу против корупције у Министарству одбране БиХ у Неуму;
- 30. 09. 2022. присуство војног повјереника полагању заклетве и пријему 27. класе војника у ОСБиХ у Пазарићу.

Октобар 2022.

- 05. 10. 2022. пријем и разговор војног повјереника са представником Словачке Републике – бившим амбасадором Њ.Е. Мирославом Мојжитом;
- 13. 10. 2022. радна посјета представника Штаба НАТО-а у Сарајеву предвођених командантом, бригадном генералицом Памелом Мекгах;
- 24. 10. 2022. присуство војног повјереника војној вјежби ЕУФОР-а – „Брзи одговор 22“;
- 24. 10. 2022. присуство војног повјереника обиљежавању националног празника Републике Аустрије.

Новембар 2022.

- 11. 11. 2022. присуство војног повјереника на слави војних свештеника ОСБиХ (Свети Варнаве Хвостански Исповједник – црква Рељево)
- 15. 11. 2022. учешће војног повјереника на пријему у амбасади Републике Њемачке (амбасадор и војни аташе);

- 16. 11. 2022. радна посјета војног повјереника Центру за основну обуку ОСБиХ у Пазарићу;
- 16. 11. 2022. радна посјета војног повјереника Команди за обуку и доктрину ОСБиХ – Касарна Травник;
- 18. 11. 2022. учешће војног повјереника на конференцији Министарства за људска права и Агенције за равноправност полова „Улога мушкараца у остваривању равноправности полова“ у Парламентарној скупштини БиХ;
- 22. 11. 2022. радна посјета Канцеларији парламентарног војног повјереника команданта ЕУФОР-а, генерала Антона Веслија са сарадницима.

Децембар 2022.

- 01. 12. 2022. – присуство војног повјереника свечаној академији – 17. годишњица Министарства одбране БиХ и дана Оружаних снага БиХ;
- 07. 12. 2022. – присуство војног повјереника свечаном догађају у организацији Центра за уклањање мина у БиХ (БХМАК) поводом обиљежавања 20 година од оснивања.

**ПАРЛАМЕНТАРНИ
ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК
Бошко Шилеговић**